

บทที่ 4
ผลการศึกษาวิจัย

4.1 ผลการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของพืชสมุนไพร บนเขาชอนเคือ ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

การสำรวจสมุนไพรจากแผ่นป้ายที่เจ้าหน้าที่ติดชื่อพืชไว้บางส่วนภายในบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติคอยคุณหมิง โดยผู้วิจัยได้จดบันทึกและรวบรวมชื่อชนิดและวงศ์ของพืชพร้อมทั้งศึกษาสรรพคุณของพืชสมุนไพรแต่ละชนิด และตรวจสอบความถูกต้องจากหนังสือ ได้ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติคอยคุณหมิง

ลำดับที่	ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวนที่พบ
1	กะระระร้อน	<i>Cymbidium aloifolium</i> (L) Sw. EO	Orchidaceae	- ใบสด นำไปลนไฟให้นุ่ม แล้วบีบเอาน้ำหยอดหู แก้หู น้ำหนวก (นิจศิริ เรื่องรังษี และคณะ, 2547)	++
2	กระแตใต้ไม้	<i>Drynaria quercifolia</i> (L) Sm.EF	Polypodiaceae	- หัว รสจืดเบื่อ ขับ ปัสสาวะ แก้เนื้องอก แก้เบาหวาน ขับพยาธิ แก้ไตพิการ แก้แผลพุพอง แผลเนื้อร้าย ขับ ระดู คุมธาตุ (นิจศิริ เรื่องรังษี และคณะ, 2547)	+++
3	กระเจียน	<i>Cananga latifolia</i> (Hook.f.&Thomson) Finet & Gafnep. T	Annonaceae	- ราก ใช้ปรุงเป็นยาแก้ กษัย คุมกำเนิดในสตรี บำรุงกำลังสำหรับบุรุษ และแก้ไข้ (เมธีณี ตาพุมาศสวัสดิ์, 2549)	++

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติโดยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
4	กระไดลิง	<i>Bauhinia scandens</i> L. var. <i>horsfieldii</i> (Miq.) K. & S.S. Larsen C	Leguminosae - Caesalpinioideae	- นำเลี้ยงจากเถากระไดลิง บรรเทาอาการไอ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2547)	++
	กล้วยผา	<i>Ensete superbum</i> Roxb. Cheesman H	Musaceae	- ยาง สมานแผล ห้ามเลือด ผลดิบ ทั้งเปลือกหั่นตากแห้ง บดเป็นผงชงน้ำร้อน รักษาแผล ในกระเพาะอาหาร แก้ท้องเสีย เรื้อรัง - ผลกล้วยดิบทั้งเปลือกใช้ โรย รักษาแผลเรื้อรัง แผลนำ เปื่อย แผลติดเชือกต่าง ๆ ผลสุก ระบายอุจจาระ บำรุงร่างกาย รักษาแผลในกระเพาะอาหาร เอาด้านในทาแก้เท้าแตก - หัวปลี แก้โรคกระเพาะ อาหารลำไส้ แก้โรคโลหิตจาง ลดน้ำตาลในเลือด (ราชบัณฑิตยสถาน, 2547)	++
6	กลอย	<i>Dioscorea hispida</i> Dennst. var. <i>hispida</i> HC	Dioscoreaceae	- ราก บดให้ละเอียดผสม น้ำมะพร้าว ใบยาสูบ ใบตำโพง ใช้ทาพอกแผล - หัวในดิน หั่นบางๆ แช่ น้ำทิ้งไว้ในทางน้ำไหลสัก 2 – 3 วัน ล้างให้สะอาด ต้มแก้ น้ำเหลืองเสีย ขับปัสสาวะ แก้ ปวดตามข้อ ฝีมะม่วง (สุธี วร ศิรินิมิต, 2549)	++

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติโดยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
7	ชันทองพยา บาท	<i>Suregada multiflorum</i> Baill	Euphorblaceae	<ul style="list-style-type: none"> - เปลือกต้น รสเมาเบื่อแก้ลมเป็นพิษแก้ประดง บวมในกระตูด หน้าพยาธิ แก้โรคเรื้อน แก้มะเร็ง คุศทะราด กลาก เกล็ดโรครักษาหนังทุกชนิด แก้กามโรค แก้โรคตับพิการ - เนื้อไม้ รักษาอาการพิษในกระตูด ประดง รักษาโรคเรื้อน กลาก เกล็ดโรครักษา และกามโรค (นิจศิริ เรื่องรังษี และคณะ, 2547) 	+
8	ข่อย	<i>Streblu sasper</i> Lour. T	Moraceae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบ รสเมาฝื่อนตำผสมข้าวสารคั้นเอาน้ำดื่มประมาณครึ่งถ้วยชาทำให้อาเจียนถอนพิษยาเบื่อขามา หรืออาหารแสลง ต้มน้ำดื่ม ช่วยระบายท้อง แก้ปวดท้องขณะมีประจำเดือนแก้ปวดเมื่อย - เปลือกต้น รสเมาฝาดขม ต้มน้ำดื่ม แก้พยาธิผิวหนัง แก้โรคเรื้อน แก้มะเร็ง อมบัววนปาก แก้ปวดฟัน แก้รำมะนาด รักษาฟัน ให้แข็งแรง - ราก มีรสเมาฝาดขม รักษาบาดแผล(นิจศิริ เรื่องรังษี และคณะ, 2547) 	++++

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติโดยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
9	คางคากัด	<i>Arfeuille arborescens</i> Pierre T	Sapindaceae	<ul style="list-style-type: none"> - เปลือกต้น รสเย็นติดจะฝาดขม แก้คัน แสบร้อนตามผิวหนัง แก้ซาง ตัวร้อน แก้ร้อนในกระหายน้ำ ดับพิษไข้ แก้ไอเจริญอาหาร - เนื้อไม้ รสเย็นฝาด ขมฆ่าพยาธิ แก้ซางตัวร้อน แก้แสบตามผิวหนัง แก้พิษในกระหายน้ำ ดับพิษไข้ เจริญอาหาร (นิจศิริ เรื่องรังษี และคณะ, 2547) 	++
10	แคหางค่าง	<i>Markhamia stipitata</i> (Wall.) Seem	Bignoniaceae	<ul style="list-style-type: none"> - เปลือกต้น ต้มน้ำดื่มแก้ท้องอืดท้องเฟ้อ - เมล็ดแก้โรคชัก บำรุงโลหิต ขับเสหะ - ใบตำพอกรักษาแผล (เมธินี ตาพุมาศสวัสดิ์, 2549) 	+
11	จิวป่า	<i>Bombax anceps</i> Pierre var. <i>anceps</i> T	Bombacaceae	<ul style="list-style-type: none"> - เปลือกต้น ผสมเปลือกต้นนุ่น ต้มน้ำดื่มแก้อาหารเป็นพิษ (เมธินี ตาพุมาศสวัสดิ์, 2549) 	++

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติโดยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
12	จันทง	<i>Diospyros dasyphylla</i> Kurz ST	Ebenaceae	<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อไม้และแก่น รสขม หวาน ต้ม น้ำดื่ม บำรุงประสาท บำรุงเนื้อหนังให้สดชื่น แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้ตับปอด และดีพิการ แก้เหงื่อตกหนัก ขับพยาธิ - ผลสุก รสฝาดหวาน กินสด แก้อาการนอนไม่หลับ (http://qsbg.thaigov.net/plant/marsti-s.htm : 12 กุมภาพันธ์ 2552.)	+
13	จันทนา	<i>Tarenna hoensis</i> Pit.S	Rubiaceae	<ul style="list-style-type: none"> - แก่น รสขมหวาน ต้ม น้ำดื่ม บำรุงประสาท ผิวหนัง ตับ ปอด แก้ไขแก้ปอด ตับ ดีพิการ แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้เหงื่อตกหนัก ขับพยาธิ บำรุงธาตุไฟ บำรุงดวงจิตมิให้ขุ่นมัว (สุธี วรศิรินิมิต, 2549) 	+
14	จันทร์แดง	<i>Dracaena loureire</i> Gagnep. S/ST	Dracaenaceae	<ul style="list-style-type: none"> - แก่น รสขมเย็น ฝาด เล็กน้อย แก้ไออันเกิดจากชาง และดี บำรุงหัวใจ แก้เลือดตามไรฟัน แก้ไข้ ดีพิการ แก้บาดแผล (นิจศิริ เรืองรังษี และคณะ, 2547) 	+++

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติโดยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
15	แจง	<i>Maerua siamensis</i> (Kurz) Pax T	Capparaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ราก เป็นยาบำรุงกำลัง ขับปัสสาวะ แก้ปวดเมื่อย - ใบ ตำสีกินทำให้ฟัน แข็งแรง แก้ไข้ (จรุงฤทธิ์ ต่อ เจริญ, 2539) 	++++
16	ชิงช้าชาลี	<i>Tinospora baenzigeri</i> Forman C	Menispermaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบ แก้ รสขมเมา แก้ มะเร็ง ฆ่าพยาธิแก้ผิวหนัง แก้ ปวดถอนพิษบำรุงน้ำดีแก้ดี พิการบดผสมน้ำผึ้งทาแผล - ใบอ่อนบดผสมนมทา แก้ไฟลามทุ่ง - ดอก รสขมเมา ขับ พยาธิแก้ปวดฟัน เถา รสขม เย็น แก้พิษฝีดาษ ใช้กาฬ ใช้ เหนื่อ แก้ฝี ใช้กาฬ ใช้เหนื่อ แก้ฝีกาฬ บำรุงกำลัง เจริญ ธาตุเจริญอาหาร ทำให้ เลือดเย็น - ราก รสขมเย็นแก้ไข้ที่ มีพิษร้อนทำให้อาเจียนอย่าง แรง (นิจศิริ เรื่องรังษี และ คณะ, 2547) 	++

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติดอยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
17	ตะคร้อ	<i>Schleichera oleosa</i> (Lour.) Oken	Sapindaceae	- เปลือก สมานท้องแก้ ท้องร่วง - น้ำมันในเมล็ด แก้ผมร่วง (นิจศิริ เรื่องรังษี และคณะ, 2547)	+
18	ตานดำ	<i>Diospyros montana</i> Roxb.T	Ebenaceae	- เนื้อไม้ สด ราก รสเมาเบื่อ เย็น ขับพยาธิไส้เดือนตัวตืด แก้ พิษตานซาง แก้ผอมแห้ง ละลาย ในข้อ (เมธีณี ตาพุมาศสวัสดิ์, 2549)	+
19	โทงเทง	<i>Physalis angulata</i> L.	Solanaceae	- ราก แก้เบาหวาน ขับ ปัสสาวะ แก้ปวดศีรษะ ต้น แก้ ไอ แก้ไข้ - ใบ เป็นยาระบาย แก้ปวด ศีรษะ ทั้งต้น แก้ตาลขโมย แก้ หลอดลมอักเสบ รักษาฝี แก้ร้อน ในกระหายน้ำ แก้นมอักเสบ (นิจศิริ เรื่องรังษี และคณะ, 2547)	+
20	นมตำเลีย	<i>Hoya ovalifolia</i> Wight & Arn. C	Asclepiadaceae	- ยางจากต้น นำมาปรุง เป็นยาขับปัสสาวะ (วิทย์ เทียง บูรณธรรม, 2542)	+
21	น้ำใจใคร่	<i>Olex psittacorum</i> (Willd.) Vahl C	Olacaceae	- ลำต้น ต้มน้ำ แก้โรคไต พิการ (นิจศิริ เรื่องรังษี และ คณะ, 2547)	++

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติโดยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
22	ประคู้ป่า	<i>Pterocarpus macrocarpus</i> Kurz T.	Leguminosae - Papilionoideae	- เนื้อไม้ ใช้แก่นเนื้อ ไม้นำมาต้มน้ำกินเป็นยา แก้เสมหะ แก้ไข้ แก้โรคคุด ราด แก้เลือดกำเดาไหล - ใบ ใช้ใบอ่อน นำมา ตำละเอียดใช้กากพอกแผล ที่เป็นฝี ทำให้ฝีสุกเร็ว - ยางไม้ นำมาใช้เป็น ยาแก้โรคท้องเสีย (วิทย์ เที่ยงบูรณธรรม, 2542)	+
23	เปราะหอม	<i>Kaempferia galangal</i> L. H	Zingiberaceae	ใบอ่อน กินเป็นอาหาร จำพวกผัก ดอก รสหอม ร้อน ต้มดื่ม แก้โลหิตซึ่งเจือ ด้วยลมพิษ ขับลมในลำไส้ แก้เสมหะ เจริญไฟธาตุ แก้ ลงท้อง (http://www.abhaiherb.org/ newsletter12.pdf : 10 กุมภาพันธ์ 2552.)	++
24	บีป	<i>Millingtonia hortensis</i> L.f. T	Bignoniaceae	- ใบและดอก ใช้ใบ แห้งและดอกแห้ง นำมา มวนเป็นบุหรี่สูบ แก้โรค หอบ หืด บำรุงหัวใจ หลอดลม ราก ใช้ปรุงเป็น ยาบำรุงหัวใจ รักษาวัณโรค (วิทย์ เที่ยงบูรณธรรม, 2542)	+

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติดอยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
25	บุกอีรอกเขา	<i>Amorphophallus brevispathus</i> Gagnep H	Araceae	- หัวบุก รสเบื่อคัน กัศเคาดาน กัศเสมหะ แก้ เลือดจับเป็นก้อนเป็นค้ำ หุงกับน้ำมันใส่บาดแผลกัด ฝี (http://om.rsu.ac.th/da ta/herb/Centella%20asiatic a%20_L : 10 กุมภาพันธ์ 2552.)	++
26	บัวสันโดษ	<i>Centella asiatica</i> (L.)	Orchidaceae	- หัวรสเฝื่อนขม ต้ม น้ำดื่ม แก้ไข้ใน แก้ปวด เมื่อยในตามร่างกาย แก้ลม บำรุงธาตุ เจริญอาหาร ผน ทาแก้ฝี แก้ปวด แก้อักเสบ (http://www.ku.ac.th/Ag rInfo/thaifish/aqplant/aqpt 092.html : 12 กุมภาพันธ์ 2552.)	++
27	ผักหวานบ้าน	<i>Sauropus androgynus</i> (L.) Merr. S	Euphobiaceae	- ใบและต้นรสหวาน เย็นใช้น้ำจากใบและต้น หยอดตาแก้อักเสบ หยอด รักษาแผลในจมูก - รากต้มน้ำดื่ม ระงับ ความร้อน ถอนพิษไข้กลับ ไข้ซ้ แก้พิษคางทูม (นิจศิริ เรื่องรังษี และคณะ, 2547)	+

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติโดยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
28	ไผ่รวก	<i>Thyrsostachys siamensis</i> Gamble B	Gramineae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบ รสขื่น เผื่อน ขับ และพอกล้างโลหิต ขับระดู ขาว แก้มดลูกอักเสบ และขับ ปัสสาวะ - ตา รสเผื่อน แก้ร้อน ใน กระหายน้ำ แก้ใจพิษ - ราก รสกร่อย เอียน เล็กน้อย ใช้ขับปัสสาวะ แก้ ไตพิการ ขับนิ่ว - หน่อ ไม้ตาเต่า รสขื่น ขม ดิบจะร้อน แก้ดับหย่อน ดับทรุด ม้ามช้อย แก้กระษัย และเลือดเป็นก้อน (http://suthat.spaces.live.com/blog/cns!E9E63C59F924AD6F!3052 : 12 กุมภาพันธ์ 2552.) 	+++++
29	พญามือเหล็ก	<i>Strychnos lucida</i> R.Br. S/ST	Strychnaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบ รสขมดำพอก แก้ ฟกช้ำ บวม - เนื้อไม้ รสขมเมา ดม น้ำดื่ม ช่วยกัดเสมหะในลำคอ ดับพิษไข้แก้กระษัยเลือด แก้ ไข้จับสั่น แก้ไข้ที่มีพิษร้อน และละเมอเพื่อพอก ฝนกับน้ำ ทาสิริษะเด็ก แก้คัน แก้รังแค - ราก รสขมเมา ดม น้ำดื่ม แก้ไข้เรื้อรัง (วิทย์ เทียง บูรณธรรม, 2542) 	+

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติโดยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
30	พลูช้าง	<i>Scindapsus officinalis</i> Schott. C	Araceae	- ผลนำไปตากแห้ง ต้ม น้ำดื่ม ช่วยบำรุงกำลัง เป็นยา กระตุ้นช่วยขับเหงื่อ ขับพยาธิ แก้ปวดข้อ (วิทย์ เทียงบูรณ ธรรม, 2542)	+++
31	มะกล่ำ ตาหนู	<i>Abrus precatorius</i> L. C	Leguminosae - Caesalpinioideae	- ใบ รสเปรี้ยวหวาน ต้ม ดื่มแก้เจ็บคอ แก้หลอดลม อักเสบ แก้ตับอักเสบ กระตุ้น น้ำลาย ขับปัสสาวะ แก้ปวด บวมตามข้อ ปวดตามแนว ประสาท ตำพอกแก้ปวดบวม แก้อักเสบ แก้ดีซ่าน ขับ ปัสสาวะ ขับเสมหะ - เมล็ด รสขมเบื่อเมา เป็น พิษ ใช้ได้เฉพาะภายนอก บด ผสมน้ำมันพืช ทาแก้กลาก เกลื้อน ฆ่าพยาธิผิวหนัง ฝีมี่ หนอง บวมอักเสบ ใช้ทำยาฆ่า แมลง มีพิษแรง ถ้าเคี้ยวกิน เพียง 1-2 เมล็ด อาจตายได้ สามารถออกฤทธิ์ได้ นานถึง 2 วัน (นิจศิริ เรื่องรังษี และคณะ, 2547)	++++
32	มะค่าโมง	<i>Afzelia xylocarpa</i> (Kurz) Craib. T	Leguminosae - Caesalpinioideae	- ปุ่มมะค่า รสเบื่อเมา ต้ม น้ำดื่ม ฆ่าพยาธิในท้อง แก้ โรคผิวหนัง ต้มรมไอน้ำ ช่วย ให้หัวริดสีดวงทวารฝ่อแห้ง (เมธินี ตาพุมาศสวัสดิ์, 2549)	+

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติโดยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
33	มะดูก	<i>Siphonodon celastrineus</i> Griff. T	Celastraceae	<ul style="list-style-type: none"> - ราก รสเฝื่อน รับประทานแก้พิษฝึภายในฝึ ใน ดับฝึในปอดฝึในกระดูก บำรุง กระดูก ดับพิษในกระดูก แก้ ประดง น้ำเหลืองเสีย ผื่นคันเข้า ข้อ - ดอก แก้เส้นเอ็นพิการ แก้ โรคผิวหนัง แก้ปวดแสบปวด ร้อน (วิทย์ เทียงบูรณธรรม, 2542) 	+
34	มะหวด	<i>Lepisanthes rubiginosa</i> (Roxb) Leenh. ST	Sapindaceae	<ul style="list-style-type: none"> - เมล็ด รสฝาด ต้มน้ำดื่ม แก้ไข้ชาง แก้ไอกรน - ราก รสเมาเบื่อ ต้มน้ำดื่ม แก้ไข้ วัณโรค แก้พิษร้อน แก้ กระษัยเส้นเอ็น - ลูกสุก เป็นอาหารของคน และสัตว์ป่า (นิจศิริ เรื่องรังษี และคณะ, 2547) 	++
35	โมกเครือ	<i>Aganosma marginata</i> (Roxb) G. Don C	Apocynaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบ แก้เมื่อย เข้ายารักษาฝึ และริดสีดวงทวาร ตันรักษาโรค ประดง แก้พิษฝึภายใน - ราก บำรุงกำลังตอนพื้น ไฟ แก้ไตพิการและดับพิการ บำรุงและขับระดู (นิจศิริ เรื่อง รังษี และคณะ, 2547) 	+

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติดอยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
36	โมกมัน	<i>Wrightia arborea</i> (Dennst.) Mabb.ST	Apocynaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบ ขับน้ำเหลือง แก้ท้องมาน ขางจากต้น แก้บิด มูกเลือด - เปลือกต้น รักษาธาตุให้เป็นปกติ แก้พิษสัตว์กัดต่อย ทำให้ประจำเดือนมาตามปกติ ฆ่าเชื้อร่ามขนาด - เนื้อไม้ ขับเลือด - ดอก เป็นยาระบาย - กระทู้ แก้ดีพิการ - ราก ใช้รักษา укуัด แก้ลมเรื้อรัง (นิจศิริ เรื่องรังษี และคณะ, 2547) 	+
37	ขอเถื่อน	<i>Morinda elliptica</i> Ridl. S/ST	Rubiaceae	<ul style="list-style-type: none"> - รากใช้แก้เบาหวาน - แก่นต้มน้ำดื่ม บำรุงเลือด - ผลอ่อนแก้อาเจียน - ผลสุกช่วยขับลม - ใบตำพอกศีรษะฆ่าเหา (เมธินี ตาพุมาศสวัสดิ์, 2549) 	+

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติโดยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
38	เล็บเหยี่ยว	<i>Ziziphus oenoplia</i> (L.) Mill. var. <i>oenoplia</i> C	Rhamnaceae	- ราก เปลือกต้น ขับระดู ขับปัสสาวะ แก้มดลูกพิการ แก้ฝี แก้เบาหวาน (เมธีณี ตาพู มาศสวัสดิ์, 2549)	+
39	สกุณี	<i>Terminalia calamansanai</i> (Blanco) Rolfe T	Combretaceae	- เปลือกมีคุณสมบัติในการ รักษานิ้วในทางเดินปัสสาวะ เป็นยาบำรุงหัวใจ (วิทย์ เทียง บูรณธรรม, 2542)	+
40	สลัดได	<i>Euphorbia antiquorum</i> L.	Euphobiaceae	- ต้น รสเมาเบื่อ เป็นยาถ่าย พยาธิในท้อง ต่างจากต้น รส ขมเล็กน้อย คั้นแก้ฟกบวม แก้จุกเสียด แก้พอมเหลือง แก้ หืดไอ เจริญไฟธาตุ แก้ พรรดึก - กระลำพัก รสขมหอม แก้ ไข้ บำรุงหัวใจ - ยาง รสร้อนเบื่อเมา ทาฆ่า พยาธิโรคผิวหนังต่าง ๆ ทา กัดหูด ใช้ปรุงยา ถ่ายอุจจาระ ถ่ายพิษเสมหะและโลหิต ถ่าย หัวริดสีดวงดำไส้และริดสี ดวงทวารหนัก ขับโลหิตเน่า ร้าย เป็นยาถ่ายอย่างแรง ถูก ผิวหนังทำให้ระเคือง อักเสบ แดง (นิจศิริ เรื่องรังษี และ คณะ, 2547)	+++++

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติโดยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
41	สลิด	<i>Telosma minor</i> Craib. C	Asclepiadaceae	- ราก รสเย็นเบื่อ ต้มน้ำดื่ม ทำให้อาเจียน ถอนพิษยาเบื่อ เมา ดับพิษทั้งปวง ฝนหยอดตา แก้ตาอักเสบ ตาแฉะ ตามัว - ดอก รสเย็นขม ต้มกินอา หารจำพวกผัก บำรุงปอด บำรุง ตับ แก้เสมหะ และโลหิตเป็น พิษ (นันทวัน บุญยะประภัสร์, 2539)	+
42	ตั้งกรณี	<i>Barleria strigosa</i> Willd. Us	Acanthaceae	- ราก ใช้ทำเป็นยาแก้ร้อน ใน กระจายน้ำดับพิษทั้งปวง ถอนพิษไข้กาฬ ลดความร้อน ในร่างกาย (สุธี วรศิรินิมิต, 2549)	++++
43	สามสิบ	<i>Asparagus recemosus</i> Willd. C	Aspargaceae	- ผล มีรสเย็น ปรงเป็นยาแก้ พิษไข้เซื่องซึม แก้พิษไข้กลับ ราก รสเย็นหวานชุ่ม บำรุง ทารกในครรภ์ บำรุงตับ ปอด แก้ตับ ปอดพิการ บำรุงกำลัง แก้กระษัย แก้ขัดเบา บำรุง ครรภ์รักษาขับปัสสาวะ (นิจศิริ เรืองรัมย์ และคณะ, 2547)	++

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติโดยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
44	สารพัดพิษ	<i>Sophora tomentosa</i> Linn.	Papilionaceae	- ลูกสด รสเย็น แก้ไข้ เซื่องซึม แก้ไข้กลับไข้ซ้ำ ดับพิษไข้บิดเรื้อรัง - ราก รสเพื่อนเย็น ต้ม น้ำดื่ม แก้ร้อนในกระหาย น้ำ แก้ปวดเมื่อยตาม ร่างกาย ฝนทาแก้พิษแมลง ป่องและตะขาบ แก้ปวดฝี แก้ปวดแสบปวดร้อน (http://guru.sanook.com/answer/question : 10 กุมภาพันธ์ 2552.)	++
45	ส้มเสี้ยว	<i>Bauhinia saccocalyx</i> Pierre ST	Leguminosae - Caesalpinioideae	- ใบ ใช้ทำเป็นยาขับ ระดู ขับปัสสาวะ ทำเป็นยา ระบาย ขับเมือก และ เสมหะตกทางทวารหนักได้ ดี เปลือก ใช้ทำเป็นยาแก้ไอ ฟอกโลหิต (สุธี วรศิรินิมิต, 2549)	+++
46	โสมไทย	<i>Talinum paniculatum</i> (Jacq.)	Portullaceae	- ใบหรือยอดอ่อน ต้ม หรือผัดกิน ช่วยบำรุงกำลัง หัวใจหวานน้อย กินสด หรือดอง เหล้าขาว ดอง น้ำผึ้ง ช่วยบำรุงกำลัง ช่วย บำรุงร่างกาย (วิทย์ เทียง บุรณธรรม, 2542)	++

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติโดยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
47	แสมสาร	<i>Senna garrettiana</i> (Craib) Irwin & Barneby T.	Leguminosae - Caesalpinioideae	- ใบ ใช้บำบัดโรคมะเร็ง ในเม็ดโลหิตของหนู เป็นยา ขับพยาธิใช้บำบัดโรคงูสวัด - แก่น รสฝาด ต้มน้ำดื่ม ถ่ายเสมหะ ถ่ายกระษัย ถ่าย โลหิตระดู ทำให้เส้นเอ็น หย่อนแก้ปัสสาวะเป็นสี ต่างๆ แก้เลือด แก้ม (นิจศิริ เรืองรัมย์ และคณะ, 2547)	+
48	หนอนตาย หยาก	<i>Stemona tuberosa</i> Lour. HC	Stemonaceae	- ราก (หัว) รสเมาเบื่อ ปรุนยาขับประทานแก้โรค ผิวหนัง น้ำเหลืองเสีย กัน ตามร่างกาย ฆ่าพยาธิภายใน มะเร็งตับ ต่ำผสมน้ำเอาพอก ทาฆ่าหิด เหา แมลงหนอน ศัตรูพืช ต้มยาจุน รุมหัว ริดสีดวงให้ฝ่อแห้งไป (นิจศิริ เรืองรัมย์ และคณะ, 2547)	+++

ตารางที่ 1 แสดงรายชื่อสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติโดยคุณหมิง (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณทางยา	จำนวน ที่พบ
49	เอื้องหมายนา	<i>Costus speciosus</i> (Koen.) Sm. H	Costaceae	- เหง้า รสขมเมา ต้องต้ม หรือเผาให้สุกก่อนกิน เพราะ เหง้าสดมีพิษมาก ช่วยขับ ปัสสาวะ แก้บวมน้ำ แก้ตกขาว แก้โรคติดเชื้อในทางเดิน ปัสสาวะ แก้แผลหนอง อักเสบ บวม ฆ่าพยาธิ - ราก รสขมเมา ต้มน้ำดื่ม ขับพยาธิ ขับเสมหะ แก้ไอ แก้ โรคผิวหนัง (นิจศิริ เรื่องรังษี และคณะ, 2547)	++
50	ฮ้อสะพาย ควาย	<i>Sphenodesme</i> <i>pentandra</i>	Verbenaceae	- เถารสฝืดเมา ต้มน้ำหรือ คองสุราดื่ม ช่วยให้เลือดลมเดิน สะดวก บำรุงกำลัง บำรุงข้อให้ แข็งแรง (http://www.dld.go.th/ lssp_spr/Project_organic_plant. html : 14 กุมภาพันธ์ 2552.)	++

หมายเหตุ + แสดงปริมาณสมุนไพรที่พบบริเวณเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติโดยคุณหมิง

+ พบน้อยที่สุด ++ พบน้อย +++ พบปานกลาง

++++ พบมากที่สุด +++++ พบมากที่สุด

จากการสำรวจพบว่า พืชสมุนไพรที่พบมากที่สุดบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติโดยคุณหมิง ได้แก่
ไผ่รวก สลัดได สังกะสี

ตารางที่ 2 สรุปสรรพคุณสมุนไพรที่พบบริเวณคอกหมู

ลำดับที่	ชื่อสมุนไพร	รักษาระบบ กล้ามเนื้อ	รักษาระบบ ทางเดินหายใจ	รักษาระบบ ทางเดินอาหาร	อื่น ๆ
1	กะระกะร้อน				✓
2	กระแตไต่ไม้	✓			
3	กระเจียน				✓
4	กระไคลิง				✓
5	กล้วยผา			✓	
6	กลอย	✓			
7	ชันทองพญาบาท	✓			
8	ข่อย	✓			
9	คงคาเดือด				✓
10	แคหางค่าง			✓	
11	จิวป่า			✓	
12	จันดง	✓			
13	จันทนา	✓			
14	จันทร์แดง	✓			
15	แจง	✓			
16	ชิงช้าชาลี	✓			
17	ตะคร้อ			✓	
18	ตานดำ				✓
19	โทองเทง	✓			
20	นมตำเลีย				✓
21	น้ำใจใคร่	✓			
22	ประคู้ป่า			✓	
23	เปราะหอม			✓	
24	บีป		✓		
25	บุกอีรอกเขา				✓
26	บัวสันโดษ				✓
27	ผักหวานบ้าน	✓			

ตารางที่ 2 สรุปสรรพคุณสมุนไพรที่พบบริเวณคอกหมูหมิง (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อสมุนไพร	รักษาระบบ กล้ามเนื้อ	รักษาระบบ ทางเดินหายใจ	รักษาระบบ ทางเดินอาหาร	อื่น ๆ
28	ไผ่รวก	✓			
29	พญามือเหล็ก	✓			
30	พลูช้าง	✓			
31	มะกล่ำตาหนู	✓			
32	มะค่าโมง				✓
33	มะคูก	✓			
34	มะหวด				✓
35	โมกเครือ	✓			
36	โมกมัน				✓
37	ข่อยเดือน				✓
38	เล็บเหยี่ยว	✓			
39	สกุณี				✓
40	สลัดได			✓	
41	สลิด	✓			
42	สังกรณี				✓
43	สามสิบ	✓			
44	สารพัดพิษ	✓			
45	ส้มเลี้ยว				✓
46	โสมไทย	✓			
47	แสมสาร				✓
48	หนอนตายหยาก				✓
49	เอื้องหมายนา			✓	
50	อ้อสะพายควาย	✓			

4.2 ผลการศึกษาประโยชน์ทางยาของพืชสมุนไพรจากภูมิปัญญาชาวบ้าน

4.2.1 ผลการศึกษาและสัมภาษณ์นายเล็กและการสัมภาษณ์ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาจากนายเล็ก

จากการศึกษาและสัมภาษณ์นายเล็กเกี่ยวกับการรักษาโรคโดยใช้ยาสมุนไพรตามตำรับของนายเล็กและได้มีทำการศึกษาผู้ป่วยที่เคยได้รับการรักษาซึ่งให้ผลศึกษาดังนี้

4.2.1.1 ประวัติของนายเล็ก

ภาพที่ 2 นายเล็ก ฟิ่งเดือน

นายเล็ก ฟิ่งเดือน (หมอเล็ก) เกิด ปี พ.ศ. 2462 บิดาชื่อนายเณร ฟิ่งเดือน มารดาชื่อนางพร้อม ฟิ่งเดือนมีพี่น้องทั้งหมด 9 คน หมอเล็กเป็นคนที่ 3 หมอเล็กสมรสกับนางป้อม ฟิ่งเดือน (คุณป้าป้อม) มีลูกด้วยกัน 2 คน อยู่บ้านเลขที่ 72 ถ.ยศวิมล ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์ อายุ 89 ปี (พ.ศ. 2551)

ภาพที่ 3 สมุนไพรที่นายเล็กใช้รักษา

นายเล็กเกิดที่ โกรกพระ อ.เมือง จ.นครสวรรค์ นายเล็กศึกษาเกี่ยวกับความรู้ด้านสมุนไพรตั้งแต่สมัยยังเด็กโดยศึกษากับบิดาซึ่งเป็นหมอยาพื้นบ้านและจากตำราและได้ทดลองกับตัวเอง จนเมื่ออายุ 10 ขวบ ครอบครัวนายเล็กได้ย้ายไปอยู่บางมูลนากในสมัยวัยหนุ่มนายเล็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับหมองูที่จังหวัดอยุธยาและต่อมาก็ได้ย้ายมาอยู่ที่กรุงเทพฯ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นายเล็กได้ถูกเกณฑ์ให้ไปช่วยสร้างค่ายทหารที่จังหวัดเพชรบูรณ์หลังจากสร้างค่ายทหารที่จังหวัดเพชรบูรณ์เสร็จนายเล็กได้มาทำงานที่สถานีรถไฟ ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์ และนายเล็กได้เริ่มจับจองที่ดินทำมาหากินและได้สมรสกับนางป้อม จนมีบุตร 2 คน โดยตลอดระยะเวลา นายเล็กได้มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการรักษาโรคตามแพทย์แผนไทยโดยตลอดและเมื่อรัฐบาลเริ่มมีการอบรมสาธารณสุขชุมชนและอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานประจำหมู่บ้าน (อสม) นายเล็กได้ถูกคัดเลือกจากหมู่บ้านให้เป็นตัวแทนในการเข้ารับการอบรมจากหมู่บ้านตอนนั้นนายเล็กอายุได้ประมาณ 70 ปี จึงเริ่มหันมารักษาชาวบ้านที่ป่วยอย่างจริงจังและพยายามไปสอบเป็นแพทย์แผนไทย ถึง 6 ครั้งแต่ก็สอบไม่ผ่านหลังจากที่นายเล็กรักษาชาวบ้านไปหลายราย ชาวบ้านที่หมอเล็กรักษาหายได้ ก็ไปบอกต่อกับคนอื่น จนนายเล็กเป็นที่รู้จักของชาวบ้านทั้งในและต่างอำเภอแต่เนื่องจากยังไม่ได้รับรองการเป็นแพทย์แผนไทยอย่างเป็นทางการนายเล็กจึงหันมารับบดยาสมุนไพรและจำหน่ายสมุนไพรที่รักษาโรค

4.2.2.2 หลักการรักษาของนายเล็ก

ในการรักษาโรคของนายเล็ก นายเล็กจะมีการสอบถามข้อมูลของผู้ป่วยอาการเจ็บป่วยอย่างละเอียดทุกครั้งและมีการบันทึกข้อมูลของผู้ป่วยไว้ เพราะถ้าผู้ป่วยกลับมารักษาอีกครั้งจะใช้ฐานข้อมูลเดิมเป็นแนวทางการรักษาหลักการรักษาโรคของนายเล็กจะคล้ายคลึงกับแพทย์แผนไทยคือมีความเชื่อเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคในคนป่วยอยู่ 2 สาเหตุ

1) เชื่อว่าความเจ็บป่วยเกิดจากสิ่งที่ไม่เป็นธรรมชาติ ได้แก่ ผีบรรพบุรุษ สิ่งที่มีอำนาจ เช่น ผีป่า ปีศาจ ผีหรือสิ่งของที่ผู้อื่นเสกมากระทำ โดยนายเล็กจะมีความชำนาญในการรักษาแล้วยังชำนาญในทางโหราศาสตร์โดยบางครั้งชาวบ้านเมื่อมารักษาโรคยังมาให้ช่วยตรวจดวงชะตาให้ นอกจากนี้นายเล็กยังมีความเชื่อเรื่องครูแพทย์ คือ หมอชีวกโกมารภัจจ์ เวลาให้การรักษาปลูกเสกยาต้องคำนึงถึงท่านด้วยความเคารพและนายเล็กยังท่องคาถาบูชาท่านหมอชีวกโกมารภัจจ์ทุกครั้ง

2) เชื่อว่าความเจ็บป่วยเกิดจากธรรมชาติ ได้แก่ การเสียดุลของร่างกายอันประกอบด้วยธาตุทั้ง 4 การเสียดุลทั้งร้อนและเย็น การเสียดุลของโครงสร้างร่างกายซึ่งเกิดจากอิทธิพลดังต่อไปนี้

2.1) มूलเหตุธาตุทั้ง 4 (ธาตุสมุฏฐาน) คือ โรคอาจเกิดจากธาตุทั้ง 4 ไม่สมดุล ดิน น้ำ ลม ไฟ กำเริบ หย่อน พิจารณาสีชีวิตที่เกิดมาล้วนประกอบด้วยธาตุทั้ง 4

ได้แก่ ดิน น้ำ ลมไฟ ที่เรียกว่าสมุฏฐานธาตุ ซึ่งอยู่ในภาวะสมดุลเกี่ยวข้องกันและกัน โดยแบ่งออกเป็นรายละเอียด ดังนี้ ธาตุดิน (ปถวีธาตุ) คือ องค์ประกอบของสิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะเป็นของแข็ง มีความคงรูป ได้แก่ ธาตุดินภายใน ได้แก่ อวัยวะต่าง ๆ 20 ประการ เช่น ผม ขน เล็บ ฟัน ฯลฯ ธาตุดินภายนอก ได้แก่ โตะ เก้าอี้ ต้นไม้ ดิน เป็นต้น ธาตุน้ำ (อาโปธาตุ) คือองค์ประกอบของสิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะเป็นน้ำเป็นของเหลวมีคุณสมบัติไหลไปมาซึมซับทั่วไปในร่างกาย ได้แก่ ธาตุน้ำภายในมี 12 ประการ เช่น น้ำดี น้ำเลือด น้ำหนอง ฯลฯ ธาตุน้ำภายนอก ได้แก่ น้ำฝน น้ำท่า น้ำหรือของเหลวในสิ่งแวดล้อมทั้งหลายภายในดินมีน้ำซึมซับอยู่ให้ความชุ่มชื้นแก่ดินและต้นไม้ ธาตุลม (วาโยธาตุ) คือองค์ประกอบของสิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะเคลื่อนไหวได้มีคุณสมบัติคือ ความเบาเป็นสิ่งที่มิพลงทำให้ร่างกายมีการเคลื่อนไหว เดิน นั่ง นอน คู้เหยียด ได้แก่ ธาตุลมภายในที่สำคัญมี 6 ประการ ได้แก่ ลมพัดจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน ลมพัดจากเบื้องบนสู่เบื้องต่ำ ลมพัดอยู่ในท้องนอกถ้าไส้ ลมพัดในกระเพาะและถ้าไส้ ลมพัดทั่วร่างกาย ลมหายใจเข้าออก ธาตุลมภายนอก ได้แก่ ลมพัดต่าง ๆ ลมบก ลมทะเล ลมที่พัดอันเป็นปกติของโลกหรืออากาศที่มีการเคลื่อนไหวไปมานั่นเอง ธาตุไฟ (เตโชธาตุ) คือองค์ประกอบของสิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะที่เป็นความร้อนมีคุณสมบัติเผาผลาญให้แหล่งสลายไฟทำให้ลมและน้ำในร่างกายเคลื่อนที่ด้วยพลังแห่งความร้อนอันพอเหมาะไฟทำให้ดินอุ่นคืออวัยวะต่าง ๆ ไม่น่าได้แก่ ธาตุไฟภายใน มี 4 ประการ คือ ไฟทำให้ร่างกายอบอุ่น ไฟทำให้ร้อนระส่ำระสาย ไฟทำให้ร่างกายเหี่ยวแห้งทรุดโทรม ไฟย่อยอาหาร ธาตุไฟภายนอก ได้แก่ ความร้อนจากดวงอาทิตย์ไฟที่จุดขึ้นหรือพลังความร้อนอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติเผาผลาญต่าง ๆ ธาตุทั้ง 4 ภายในต้องอยู่ในภาวะสมดุลร่างกายจึงจะเป็นปกติหากมีความแปรปรวนเสียสมดุลขึ้นได้แก่ หย่อนกำเร็บ หรือพิการจะทำให้ร่างกายไม่สบายเกิดเป็นโรคขึ้นได้นอกจากนี้ สภาพ ดิน น้ำ ลม ไฟ ภายนอกที่ไม่สมดุลเช่น อุณหภูมิที่ร้อนเกินไปสภาพแล้งน้ำ ฯลฯ ก็อาจจะทำให้เสียสมดุลของธาตุในร่างกายได้

2.2) อิทธิพลของฤดูกาล (อุตุสมุฏฐาน) คือ ฤดูกาลอาจเป็นสาเหตุของโรค ฤดูต่างๆมีผลทำให้ร่างกายแปรปรวน มนุษย์ต้องปรับตัวให้เข้ากับฤดูที่เปลี่ยนไป หากปรับตัวไม่ได้จะเกิดเสียสมดุลทำให้เจ็บป่วย ร่างกายจึงพยายามปรับตัวให้เข้ากับฤดูกาลต่าง ๆ ซึ่งมี 3 ฤดู คือ 1. ฤดูร้อนเจ็บป่วยด้วยธาตุไฟกับ 2. ฤดูฝนเจ็บป่วยด้วยธาตุลมและ 3. ฤดูหนาวเจ็บป่วยด้วยธาตุน้ำ

2.3) อายุที่เปลี่ยนไปตามวัย (อายุสมุฏฐาน) คือ อิทธิพลของดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ใน 24 ชั่วโมงและอิทธิพลของดวงดาวในสุริยจักรวาลอาจเป็นสาเหตุของโรคร่างกายของมนุษย์จะเปลี่ยนแปลงไปตามอายุชัย แบ่งเป็น 3 วัย คือ ปฐมวัย อายุ 1 – 16 ปี

เจ็บป่วยด้วยโรคทางราหูน้ำและมัจฉิมวัย อายุ 16 – 32 ปีรวมทั้ง ปัจฉิมวัย อายุ 32 ปีจนถึง
อายุขัย เจ็บป่วยด้วยโรคทางราหูลม

2.4) ถิ่นที่อยู่อาศัย (ประเทศสมมุติฐาน) คือ ณ สถานที่ที่แตกต่างมีโอกาสเป็นโรคที่ไม่เหมือนกัน ที่อยู่อาศัยหรือสิ่งแวดล้อมย่อมมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่และสุขภาพ ได้แก่ ประเทศอื่นสถานที่ที่เป็นภูเขาสูงเนินผา มักเจ็บป่วยด้วยธาตุไฟ และประเทศเขินสถานที่ที่เป็นน้ำฝนโคลนตม มีฝนตกชุก มักเจ็บป่วยด้วยธาตุลม รวมทั้งประเทศอื่นสถานที่ที่เป็นน้ำฝนกรวดทรายเป็นที่เก็บน้ำไม่ยอมักเจ็บป่วยด้วยธาตุน้ำ และประเทศหนาวสถานที่ที่เป็นน้ำเค็มมีโคลนตมชื้นและ ได้แก่ ชายทะเล มักเจ็บป่วยด้วยธาตุดิน

2.5) อิทธิพลของกาลเวลา และสุริยจักรวาล (กาลสมมุติฐาน) วันที่แตกต่างกัน ย่อมมีโอกาสเจ็บป่วยแตกต่างกัน คือสาเหตุการเกิดโรคอันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทุก 24 ชั่วโมง ในรอบ 1 วัน เกิดการแปรปรวนของธาตุต่าง ๆ ต่างกันไป คือ เวลา 06.00 – 10.00 น. และ 18.00 – 22.00 น. เจ็บป่วยด้วยธาตุน้ำ มักมีอาการน้ำมูกไหลหรือท้องเสีย และเวลา 10.00 – 14.00 น. และ 22.00– 02.00 น. เจ็บป่วยด้วยธาตุไฟ มักมีอาการไข้ หรือเสบท้อง ปวดท้องกับเวลา 14.00 – 18.00 น. และ 02.00 - 06.00 น. เจ็บป่วยด้วยธาตุลม มักมีอาการวิงเวียน ปวดเมื่อยอ่อนเพลียเป็นลมในยามบ่าย

2.6) พฤติกรรมที่เป็นมูลเหตุก่อโรค มี 8 – 12 ประการ นอกจากสาเหตุการเสียดสมมูลของธาตุทั้ง 4 จากปัจจัยภายนอกและภายในร่างกายแล้ว การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันอาจก่อให้เกิดการเสียดสมมูลของธาตุ ทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บได้เช่นกัน เช่นการกินอาหารมากหรือน้อยเกินไป กินอาหารบูดหรืออาหารที่ไม่เคยกิน กินอาหารไม่ถูกต้องกับธาตุไม่ถูกต้องกับโรค และ ฟืนอิริยาบถ ได้แก่ การนั่ง ยืน เดิน นอน ไม่สมดุลกัน ทำให้โครงสร้างร่างกายเสียดสมมูลและเสื่อมโทรม

4.2.2.3 หลักการวินิจฉัยของโรคของนายเล็ก

1) ซักถามประวัติ แนวทางและการวินิจฉัยโรคของนายเล็กจะมีการสอบถามซักประวัติของคนไข้โดยละเอียดโดยจะเริ่มถามจากชื่อ วัน เดือน ปีเกิด ชาติเกิด อายุ ประวัติโรคประจำตัว และข้อมูลที่สำคัญอีก เช่น ผู้ป่วยมาหาหมอด้วยอาการอย่างไร มีกี่อาการ เกิดอาการอะไรก่อนหลัง เกิดมาเวลาใด เพื่อสรุปว่าโรคที่เกิด เกิดจากอะไร

2) การตรวจร่างกาย โดยทั่วไป ได้แก่ การพิจารณาลักษณะทั่ว ๆ ไปว่ามีรูปร่างบุคลิกและนิสัยไปในทางธาตุอะไร เพื่อประกอบกับการพิจารณาธาตุเจ้าเรือนหรือธาตุกำเนิดที่ตรวจสอบไว้แล้วทำให้ทราบว่ายังมีบุคลิกนิสัยเหมือนธาตุเจ้าเรือนหรือไม่ การตรวจทางโหราศาสตร์ เป็นการตรวจดูพื้นดวงชะตา ดูดาวเคราะห์ที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพ และดาวที่จรมากระทำโทษในราศีต่าง ๆ เช่น ดาวราหูเกี่ยวกับโรคลม ดาวอังคารเกี่ยวกับธาตุไฟ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีการตรวจคุณภาพหัตถ์ยา ดาวอะไรเสวยอายุ ดาวอะไรแทรก การเจ็บป่วยครั้งนี้จะหายยากหรือง่ายเป็นต้น การคูณธาตุ เป็นการตรวจสภาพของธาตุทั้ง 4 ตัวอย่างการคูณธาตุ โดยนำ ธาตุทั้ง 4 ตั้งให้ธาตุดินเท่ากับ 21 น้ำ 12 ลม 6 ไฟ 4 เอธาตุทั้ง 4 ตั้ง ใช้อายุปัจจุบันบวกทุกธาตุหารด้วย 7 ได้เศษเท่าไรนำมาคิดดังนี้ เศษ 0 ผล คือ ธาตุพิการ เศษ 1 - 3 คือ ธาตุหย่อน เศษ 4 - 5 คือ ธาตุปกติเศษ 6 คือ ธาตุกำเริบ

3) การวินิจฉัยนำอาการที่ได้จากการบอกเล่าและตรวจพบมาประมวลผลโดยใช้ความรู้ในทุกด้านในการสรุปผลหรืออาจจะอ้างอิงจากข้อมูลเก่าในกรณีที่ใช้คนนั้นเคยมารักษาที่นี่ก่อนและมีประวัติการรักษาบันทึกไว้

4.2.4 ตำรายาของนายเล็ก

ยาที่มีขายที่บ้านของนายเล็กจะมีที่เป็นผงผสมตามตำรับยาไว้เรียบร้อยแล้ว และมีที่เป็นน้ำซึ่งจะเป็นยารักษาภายนอก

ตารางที่ 3 แสดงยาที่มีขายในบ้านนายเล็ก

ลำดับที่	ชื่อยา	ชื่อพืชในตัวยา	สรรพคุณ	วิธีใช้
1	ตรีเกษรมาท	- เปราะหอม - ผลสะเดาอ่อน - ชะเอมเทศ - ดอกพริกไทย - อบเชยเทศ	- บำรุงธาตุ แก้ ท้องร่วง บำรุงตับ	นำยาหนักประมาณ 1 สลึงผสมกับ น้ำผึ้งปั้นเป็นก้อนไว้กิน กินครั้งละ 2 เม็ดตอนหลังอาหาร เช้าและก่อนนอน
2	ตรีผลาใหญ่	- หัวไหล - สมอเทศ	- แก้ลม อืด แน่น ท้อง ท้องเพื่อ ไม่ ถ่าย	นำมา 1 หยิบมือผสมกับน้ำมะกรูดกิน หลังอาหารวันละ 2 เวลาเช้าและเย็น
3	ทินเจอร์กำยาน	- เถาบอระเพ็ด	- ใช้ล้างแผลฆ่า เชื้อโรค	ใช้ล้างแผลก่อนปิดแผลทุกวัน วันละ 3 - 4 ครั้ง โดยเฉพาะก่อนนอนและ ตอนเช้า จนกว่าแผลจะแห้งและปิด สนิท
4	โทสันตะมาฏ	- ผักแพวแดง - ว่านน้ำ - คีปาลี - ชะเอมเทศ - หัวอุตพิศ	- แก้ลม ขับโลหิต เสียขับพิษภายใน	นำมา 1 หยิบมือละลายกับน้ำร้อนกิน หลังอาหารวันละ 2 เวลา เช้าและเย็น

ตารางที่ 3 แสดงยาที่มีขายในบ้านนายเล็ก (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อยา	ชื่อพืชในตัวยา	สรรพคุณทางยา	วิธีใช้
5	ปัญญาสว่าง	- ผลสมอไทย - รากข้าวปลู - ดีปลี - พริกไทย - ผลพิลังกาสา	- แก้ลม 300 จำพวก บำรุงธาตุ และสมอง	ละลายกับน้ำร้อน 1 หยิบมือ กินกับแตงกวาเผา 1-2 ผลกินหลังอาหารวันละ 2 เวลา เช้าและเย็น
6	ประทุมคงคา	- แก่นกะลำพัก - แก่นอบเชย - ชะเอมเทศ	- แก้ไข้สันนิบาต อันมีพิษทั้งปวง แก้พิษกาฬภายในและภายนอก	ละลายกับน้ำดอกไม้ปั่นเป็นก้อนหนัก 1 สลึง กินหลังอาหารครั้งละ 3 เม็ดวันละ 2 เวลา เช้าและเย็น
7	ประสะกานพลู	- เปลือกขี้ไต้ - รากแฉง - รากเปราะหอม - กานพลู	- แก้ปวด มวนในท้อง	นำยาไปหมกไฟ จนเป็นเถานำมา 1 หยิบมือละลายกับน้ำร้อนกินวันละ 2 เวลาหลังอาหาร เช้าและเย็น
8	ฟ้าทะลายโจร	- เถาฟ้าทะลายโจร	- แก้ไข้ แก้หวัด แก้ไอ	ผสมกับน้ำผึ้งปั่นเป็นลูกหนักเท่า 1 สลึงกินครั้งละ 2 เม็ดวันละ 2 เวลา เช้าและเย็น หรือกินเวลาตอนไอมาก
9	มะเร็งมหากาฬ	- รากกระดังงา - รากหนอนตายหยาก - รากขหนูน - รากมะขามป้อม	- บำรุงหัวใจ ตับ ปอด บำรุงกำลัง	ผสมกับน้ำผึ้งปั่นเป็นลูกหนัก 1 สลึงกินครั้งละ 4 เม็ดวันละ 2 เวลา เช้าและเย็น

ตารางที่ 3 แสดงยาที่มีขายในบ้านขายเล็ก (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อยา	ชื่อพืชในตัวยา	สรรพคุณทางยา	วิธีใช้
10	มหาเปราะ	- รากเปราะหอม - ผิวมะกรูด - แก่นกฤษณา	- แก้พิษ แก้สรรพพา อันจด แก้แสง	ผสมกับพิมเสนละลายในน้ำ ดอก ไม้ทั้งกินทั้งชโลม วัน ละ 3 เวลา ก่อนอาหาร
11	มหาประสาน	- ฝักส้มป่อย - เม็ดมะกอกเผา - ใสน้ำมันหาคดิบ	- แก้ปากเปื่อย ปากเป็นแผล	นำมา 1 หยิบมือละลายกับน้ำ ปูนใสป้ายตรงบริเวณ ที่เป็น แผล
12	สังข์วิชัย	- เปลือกมะรุ้ม - หัวไพล - ผลคิปติ	- แก่ริดสีดวงออกทวารทั้ง 9 แก้ไข้เพราะโลหิตเสีย แก้ โรคกระษัยท้องมาร แก้ไส้ เลื่อน	นำมาผสมกับน้ำผึ้งปั้นเป็น ลูกหนักเท่า 1 สลึงทานครั้งละ 5 เม็ดก่อนอาหารวันละ 2 เวลา เช้าและเย็น
13	สุวรรณ ประสาธ	- ผิวมะกรูด - หัวกระเทียม	- แก้จุกเสียด แก้ลมทั้งปวง จุดเสียดแน่นท้อง	นำมาผสมกับน้ำมะกรูด น้ำผึ้ง น้ำมะนาว ปั้นเป็นลูก หนัก 1 สลึงกินครั้งละ 2 เม็ด หลังอาหารวันละ 3 ครั้ง เช้า กลางวัน เย็น
14	อุดมใหญ่	- แก่นจันทร์เทศ - รากชบา - รากผักไหมหิน	- แก้ตาฝ้าฟาง ตามัว ปวด ตา	ผสมน้ำต้มหรือน้ำค้ำงใช้ หยอดตาก่อนนอนและตอน เช้า
15	อนกประสงค์	- หนุ่มานประสาน กาย	- ใช้ฆ่าเชื้อโรค แก้คันผด ผื่น แก้สิว ใช้ยาบรรเทา อาการปวด แสบร้อน	ถ้าใช้แก้สิวบริเวณหน้าจะ ผสมกับดินสอพองแลแต่้ม หัวสิว ถ้าใช้รักษาแก้คันจะใช้ สำลีชุบและทาบริเวณที่คัน

ตำรับยาของนายเล็กที่เปิดเผย ยาโทสันทะมาฏ

1. สะค้าน (*Piper interruptum* Opiz)
2. ผักแพวแดง (*Iresine herbstii* Hook f.)
3. ดองดึง (*Gloriosa superba* L)
4. ว่านน้ำ (*Acorus calamus* L)
5. มหาหิงค์ (*Asafoetida*)
6. ยาดำ
7. โกรฐจุลาลำพา (*Artemisia vulgaris* Linn)
8. โกรฐสอ
9. โกรฐพุงปลา (*Dischidia rafflesiana* Wall)
10. หัวอุคพิศ (*Typhonium roxburghii* Schott)
11. ชะเอมเทศ (*Glycyrrhiza glabra* Linn)
12. ดีปลี (*Piper retrofractum* Vahl)
13. แก่นแสมทะเล (*Avicennia marina* (Forsk.) Vierh)

สิริยาทั้งนี้เสมอกาก แล้วจึงเอาพริกไทยเท่ายาทั้งหมดทำผงละลาย 1 สลึง แก้โรคทั้งปวง
ดังกล่าวมานี้หายวิเศษนักแล

ตารางที่ 4 สรุปลักษณะสมุนไพรที่นายเล็กใช้ประโยชน์ (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	การได้มา	
				ซื้อร้านขายยา	ปลูกเอง
1	กะล่ำพัก	<i>Euphorbia antiquorum</i> Linn.	Euphorbiaceae	✓	
2	กระดังงา	<i>Cananga odorata</i>	Annonaceae	✓	
3	กระเทียม	<i>Allium sativum</i> L.	Alliaceae	✓	
4	โถงจูลาลำพา	<i>Artemisia vulgaris</i> Linn.	Compositae	✓	
5	โถงพุงปลา	<i>Dischidia rafflesiana</i> Wall.	Asclepiadaceae	✓	
6	กฤษณา	<i>Aquilaria crassna</i> Pierre ex Lec.	Thymelaeaceae	✓	
7	จี้ไย	<i>Terminalia triptera</i> Stapf.	Meliaceae	✓	
8	ขนุน	<i>Artocarpus heterophyllus</i> Lam.	Moraceae		✓
9	จันทร์เทศ	<i>Myristica fragrans</i> L.	Myristicaceae	✓	
10	แจง	<i>Maerua siamensis</i> (Kurz) Pax T	Capparaceae		✓
11	ชะเอมเทศ	<i>Glycyrrhiza glabra</i> Linn	Papilionuceae	✓	
12	ซ้าพลู่	<i>Piper sarmentosum</i> Roxb.	Piperaceae		✓

ตารางที่ 4 สรุปพืชสมุนไพรที่นายเล็กใช้ประโยชน์ (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	การได้มา	
				ซื้อร้านขายยา	ปลูกเอง
13	ชบา	<i>Hibiscus rosa sinensis</i>	Malvaceae		✓
14	ดีปลี	<i>Piper retrofractum</i> Vahl.	Piperaceae		✓
15	ดอกคิง	<i>Gloriosa superba</i> L	Liliaceae		✓
16	บอระเพ็ด	<i>Tinospora crispa</i> Miers ex Hook.f. & Thoms	Menispermaceae		✓
17	เปราะหอม	<i>Kaempferia galangal</i> L. H	Zingiberaceae		✓
18	ผักแพวแดง	<i>Iresine herbstii</i> Hook f.	Lamiaceae	✓	
19	ผักโหมหิน	<i>Amaranthus spinosus</i> Linn.	Amaranthaceae	✓	
20	พืลังกาสา	<i>Ardisia polycephala</i>	Myrsinaceae	✓	
21	พริกไทย	<i>Piper nigrum</i> Linn.	Piperaceae		✓
22	ไพร	<i>Zingiber cassumunar</i> Roxb.	Zingiberaceae		✓
23	ฟ้าทะลาย โจร	<i>Andrographis paniculata</i> (Burm.) Wall. ex Nees	Acanthaceae		✓
24	มะกอก	<i>Spondias cytherea</i> Sonn	Anacardiaceae		✓

ตารางที่ 4 สรุปพืชสมุนไพรที่นายเล็กใช้ประโยชน์ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	การได้มา	
				ซื้อร้านขายยา	ปลูกเอง
25	มะกรูด	<i>Citrus hystrix</i> DC.	Rutaceae		✓
26	มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> Linn.	Euphorbiaceae		✓
27	มะรุม	<i>Moringa oleifera</i> Lamk	Moringaceae		✓
28	ว่านน้ำ	<i>Acorus calamus</i> L.	Araceae		✓
29	สะค้าน	<i>Piper interruptum</i> Opiz	Piperaceae	✓	
30	สะเดา	<i>Azadirachta indica</i> Juss. Var. <i>siamensis</i> Valeton	Meliaceae		✓
31	สมอเทศ	<i>Terminalia</i> sp.	Combretaceae	✓	
32	สมอไทย	<i>Terminalia chebula</i> Retz.	Combretaceae	✓	
33	ส้มป่อย	<i>Acacia rugata</i> Merr.	Minosaceae		✓
34	แสมทะเล	<i>Avicennia marina</i> (Forsk.) Vierh.	Avicenniaceae	✓	
35	หมาก	<i>Areca catechu</i> Linn.	Arece		✓
36	หนุมาน ประสานกาย	<i>Schefflera leucantha</i> Vig.	Araliaceae	✓	
37	หนอนตาย หยาก	<i>Stemona tuberosa</i> Lour. HC	Stemonaceae		✓
38	อุตุพิศ	<i>Typhonium roxburghii</i> Schott.	Araceae	✓	

กรณีผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาจากนายเล็ก

ภาพที่ 4 นายนน้อย เป่าเปี

กรณีที่ 1 คุณ นกน้อย เป่าเปี

คุณ นกน้อย เป่าเปี อายุ 52 ปี (พ.ศ. 2551) อยู่บ้านเลขที่ 3/1 ถนนตಾಯ ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์ มีอาชีพ เปิดร้านขายของชำ และมีอาชีพเสริม รับเป่าเปีตามงานเทศกาลต่างๆ

มีโรคประจำตัวเป็น โรคเบาหวานและเกิดเป็นแผลที่เท้าทำให้เท้าวมทั้ง 2 ข้างทำให้ปวดมากจนไม่สามารถเดินได้ จึงได้พยายามรักษาโดยไปหาหมอตามโรงพยาบาลต่าง ๆ ในจังหวัด นครสวรรค์แต่อาการก็ไม่ดีขึ้น จนมีชาวบ้านแนะนำให้ไปหาหมอเล็ก ซึ่งชาวบ้านแถวนั้นจะเรียกว่า หมอเล็กป้อมห้า

วิธีการรักษาอาการ

เริ่มด้วยการถามอาการ โดยวิธีการเป่าและให้ยาไปทา ในครั้งแรกได้ให้ทินเจอร์กำยานไปทา และให้มะเร็งมหากาฟไปทาน โดยมะเร็งมหากาฟจะเป็นยาผงใช้ชงกับน้ำร้อนทานวันละ 2 ครั้ง คือ ตอนเช้าและก่อนนอนประมาณ 1 สัปดาห์ อาการของคุณนกน้อยก็ดีขึ้น เท้าที่บวมก็ยุบลงหลังจากนั้นเมื่อหายหมดคุณนกน้อยก็ไปหาหมอเล็กอีกกินยาของหมอเล็กประมาณ 2 เดือน เท้าของคุณนกน้อยก็เป็นปกติสามารถเดินได้อย่างเดิม

ภาพที่ 5 นางป๋ม ปั้นตำรงราชวงศ์

กรณีที่ 2 คุณป๋ม ปั้นตำรงราชวงศ์

ชื่อผู้ป่วย คุณ ป๋ม ปั้นตำรงราชวงศ์ (คุณป้าป๋ม) อายุ 70 ปี (พ.ศ. 2551) อยู่บ้านเลขที่ 205 หมู่ 2 ซ.ค่ายลูกเสือพระสังข์ ต.ตาคีลี อ.ตาคีลี จ.นครสวรรค์

คุณป้าป๋มถื่นล้มแล้วทำให้เป็นอัมพาตไม่สามารถเดินได้ และไม่สามารถประคองตัวลุกนั่งเองได้ จึงได้เข้ารับการรักษากับโรงพยาบาลเป็นเวลา 2 ปี อาการก็ไม่ดีขึ้น จนมีคุณครูจากโรงเรียนตาคีลีพานักเรียนมาเข้าค่ายที่ค่ายลูกเสือพระสังข์ และคุณครูมีโอกาสดำเนินการมาพบกับคุณป้าป๋มและลูกชายคือคุณสงคราม คุณครูจึงได้สอบถามอาการกับคุณสงครามและคุณป้าป๋ม จึงได้แนะนำให้คุณสงครามพาคุณป้าป๋มไปปรึกษากับหมอเล็กป้อมห้า

วิธีการรักษาอาการ

หมอเล็กรักษาโดยให้คุณป้าทานยามะเร็งมหาภาพกับโทสันตะฆาฏผสมร่วมกัน ซึ่งเป็นยาผสมกับน้ำร้อน ทานวันละ 2 เวลาคือเช้าและเย็น โดยคุณป้าป๋มจะกินแต่ยาของหมอเล็กไม่ได้กินยาของโรงพยาบาล กินยาของหมอเล็กมาประมาณ 2 เดือนอาการก็ดีขึ้น สามารถเดินได้โดยใช้ไม้ค้ำยัน และสามารถพยุงตัวเองลุกนั่งได้ มีกำลังมากขึ้น

ภาพที่ 6 นางสุภาพร ชล่งนาก

กรณีที่ 3 คุณสุภาพร ชล่งนาก

คุณสุภาพร ชล่งนาก อยู่ที่ตลาดศรีเทพ อ.ตาคีลี จ.นครสวรรค์ อายุ 42 ปี (พ.ศ. 2551) มีอาชีพขายดอกไม้

คุณสุภาพรรู้จักหอมเล็กป้อมห้ำเป็นอย่างดี เนื่องจากอยู่ใกล้บ้านและคุณแม่ของคุณสุภาพรเคยไปปรับการรักษากับหอมเล็กอยู่เป็นประจำ เมื่อคุณสุภาพรมีอาการปวดแขน ชาตามแขน แขนไม่มีแรงเป็นอาการแบบนี้ประมาณ 2 สัปดาห์ จึงไปปรึกษาหอมเล็ก

วิธีการรักษาอาการ

นายเล็กรักษาโดยให้ คุณสุภาพร ทานยามะเร็งมหาภาพกับสังข์วิชัยผสมร่วมกันซึ่งเป็นยาผสมสมกับน้ำร้อนทานวันละ 2 เวลาคือเช้าและเย็น กินยาของหอมเล็กประมาณ 1 – 2 สัปดาห์ อาการก็หายเป็นปกติ แขนหายปวดและหายชา

4.2.5 ผลการศึกษาและสัมภาษณ์นายสมชายและการสัมภาษณ์ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาจากนายสมชาย

จากการศึกษาและสัมภาษณ์นายสมชาย เกี่ยวกับการรักษาโรคโดยใช้ยาสมุนไพรตามตำรับ ของนายสมชายและได้มีการศึกษาผู้ป่วยที่เคยได้รับการรักษาจากนายสมชายซึ่ง ให้ผลการศึกษาดังนี้

4.2.5.1 ประวัติของนายสมชาย

ภาพที่ 7 นายครูสมชาย ชัยโพศรี

นาย สมชาย ชัยโพศรี (ครูสมชาย) เกิดวันที่ 2 พฤษภาคม พ.ศ. 2498 บิดาชื่อ นายซัว ชัยโพศรี มารดาชื่อนางสมจิตต์ ชัยโพศรี เกิดที่อำเภอมนรมย์ จังหวัดชัยนาทการศึกษา จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนรังสวรรค์วิทยา จ.ชัยนาท จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนตากลิประชาสรรค์ อำเภอ ตากลิ จังหวัดนครสวรรค์ จบชั้น ปกศ.ที่วิทยาลัยครูนครสวรรค์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์) จบปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโร (มหาวิทยาลัยนเรศวร) จังหวัดพิษณุโลก เอกการประถมศึกษาสาขาภาษาอังกฤษรับราชการครูบรรจุครั้งแรกที่โรงเรียนวัดหนองแอก อำเภอตากลิ จังหวัดนครสวรรค์

ปี พ.ศ. 2536 นายสมชายประสบอุบัติเหตุและมีชาวบ้านนำสมุนไพรมารักษานายสมชายจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของสมุนไพรและหลังจากนั้นไม่นานนายสมชาย ก็เป็นส่วนหนึ่งโดยร่วมกับชาวบ้านอีกหลายคนสำรวจและศึกษาบริเวณเขาชอนเต้อย่างละเอียดเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการต่อต้านและคัดค้านการทำสัมปทานหลังจากที่นายสมชายได้ร่วมสำรวจเขาชอนเต้อจนได้พบต้นไม้อายุหลายชนิดที่หายากและที่ไม่รู้จักเป็นจำนวนมากจากการบอกเล่าของชาวบ้านว่า สมัยก่อนมีหมอยาพื้นบ้านหลายคนขึ้นมาเก็บสมุนไพรบนเขา นายสมชายจึงคิดที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่บนเขา เพื่อให้ชาวบ้านได้เล็งเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจริงจัง เริ่มแรกนายสมชายได้ศึกษาจากตำราพบว่าบนเขาชอนเต้อมีต้นไม้อายุ

ทำเป็นยาจึงศึกษาสรรพคุณในการศึกษานอกจากนี้นายสมชายยังได้ศึกษาจากหมอยาพื้นบ้านหลายท่าน เช่น หมอเล็กป้อมห้า (คุณลุงเล็ก) หมอตั้งนายแพทย์ประจำตำบลตาคลี (ปัจจุบันได้ย้ายไปอยู่ที่อื่นแล้ว) หมอบุญ เป็นหมอแผนโบราณในหมู่บ้านและลุงดิ่งซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญรักษาไว้นอกจากนี้นายสมชายยังได้ศึกษาข้อมูลจากชาวบ้านอีกหลายท่าน

ปัจจุบันนายสมชายอายุ 53 ปี (พ.ศ. 2551) สอนที่โรงเรียนหนองเตือ ตำบลตาคลี อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์นอกจากนั้น วันเสาร์ อาทิตย์ นายสมชายยังรับมาเป็นวิทยากรที่เขาหนองเตือโดยนายสมชายจะพานักเรียน นักศึกษาหรือประชาชนที่สนใจจะศึกษาเรื่องสมุนไพรขึ้นเขาไปศึกษาจากสมุนไพรของจริงและนายสมชายยังเขียนบทความให้หนังสือพิมพ์ข่าวเด็ดเกี่ยวกับสมุนไพรโดยใช้นามปากกา ครูโท ถั่วเพชร

4.2.5.2 หลักการรักษาของนายสมชาย

นายสมชายได้ข้อมูลจากตำราและได้ความรู้จากหมอยาก็นำความรู้ที่ได้มาทดลองรักษาด้วยตัวเอง โดยจะเน้นเป็นยาตัวเดียวและส่วนใหญ่เป็นยาที่ใช้บำรุงกำลัง ใช้วิธีรักษาควบคู่กับการวินิจฉัยของโรงพยาบาล โดยจะให้ผู้ป่วยไปตรวจรักษาที่โรงพยาบาลมาก่อน เมื่อได้ผลตรวจมาก็จะนำสมุนไพรที่เกี่ยวข้องกับโรคนั้นมารักษา โดยรักษาควบคู่กับการกินยาของโรงพยาบาลและเมื่ออาการของคนไข้ดีขึ้น ก็จะเพิ่มลดปริมาณของยาจากโรงพยาบาลแต่จะให้ไปตรวจอาการที่โรงพยาบาลตลอด เพื่อให้รู้ว่าอาการของโรคดีขึ้นอย่างไร เช่น รักษาโรคเบาหวานจะให้ไปวัดระดับน้ำตาลในเลือดกับโรงพยาบาลตามหมอนัดทุกครั้ง

นายสมชายเริ่มรักษาโรคกับตัวเองก่อน โดยมีโรคประจำตัวเป็นโรคความดัน จะรักษาให้อาการทุเลาลงและจะใช้ยาบำรุงกำลังด้วยสมุนไพร หลังจากนั้นเมื่ออาการของดีขึ้นจึงเริ่มรักษาผู้อื่น โดยจะเป็นแม่ของนายสมชาย โดยแม่ของนายสมชายเป็นโรคเบาหวาน ก็ใช้สมุนไพรที่มีสรรพคุณลดปริมาณน้ำตาลในเส้นเลือดและยาบำรุงกำลัง ปัจจุบันแม่ของนายสมชายระดับน้ำตาลในเลือดเกือบปกติไม่สูงจนเป็นอันตราย นอกจากนี้ นายสมชายยังรักษาญาติพี่น้อง และชาวบ้านอีกหลายคน

4.2.6 ตำรายาของนายสมชาย

นายสมชายจะรักษาโรคด้วยยาสมุนไพรตัวเดียว โดยจะเน้นเป็นสมุนไพรที่มีอยู่ในชุมชน และที่มีอยู่ในบ้าน

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
1	กะเหรี่ยงร้อน	<i>Cymbidium aloifolium</i> (L) Sw. EO	Orchidaceae	- ใบ ล่นไฟให้นิ่ม แล้วบีบ เอาน้ำหยอดหู แก้น้ำหนวก
2	กระเจียน	<i>Cananga latifolia</i> (Hook.f.&Thomson) Finet & Gafnep. T	Annonaceae	- ใบสด รสฝืดเย็นตำ พอกฝี แก้อักเสบ - เนื้อไม้ รสขม ต้มน้ำดื่ม แก้วิงเวียนศีรษะ วัณโรค ในปอด แก้อักเสบเมื่อยตาม ร่างกาย ปวดหลัง ปวดเอว แก้ปวดศีรษะ แก้กระษัย ไตพิการ บำรุงธาตุ เจริญ อาหาร ฝนกับน้ำปูนใส ทาแก้ เกลือหัวฝี
3	กัลปพฤกษ์	<i>Cassia bakeriana</i> Craib. T	Leguminosae - Caesalpinioideae	- เนื้อในฝัก รสหวาน เย็นขม กินสด ช่วยระบาย ท้องแก้ท้องผูก คนแก่ใช้กิน กับหมาก - เปลือกฝัก รสขมเย็น ต้มน้ำดื่มทำให้อาเจียนถ่าย พิษไข้

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
4	ก้างปลา เครือ	<i>Phyllanthus reticulatus</i> Poir	Euphorbiaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบ รสฝาดเพี้ยน ต้ม น้ำดื่ม ขับปัสสาวะ บดเป็นผง ฟอกโลหิต แก้ท้องเสีย - ลูก กินสด รสฝาดเพี้ยน ต้ม น้ำดื่ม แก้หอบหืด แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้ไข้ แก้ตัวร้อน ถอนพิษไข้ฝนทาแก้เริ่มงูสวัด ใพลามทุ่ง ขยี้มดินหมา
5	กำจัดต้น	<i>Zanthoxylum limonella</i> (Dennt.) Alston T	Rutaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบ รสเผ็ด ต้ม น้ำอม บ้วนปาก แก้รำมะนาด แก้ปวดฟัน - เมล็ด รสเปรี้ยว กินสด แก้ลมวิงเวียน บำรุงโลหิต บำรุงหัวใจ ขับลมในลำไส้ ขับปัสสาวะ - เนื้อไม้ รสร้อนชื้น ต้ม น้ำดื่ม ช่วยขับลมในลำไส้ แก้ลม หน้ามืด ตาลาย วิงเวียน ขับระดู

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
6	กำจาย	<i>Caesalpinia bigyna</i> Rottler C	Leguminosae - Caesalpinioideae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบ ใช้ขี้คม แก้อาการวิงเวียน เป็นลม - ราก รสเฝื่อนขมเบื่อเล็กน้อย ดมน้ำดื่ม ขับโลหิตระดู บรรเทาพิษงูพิษแมลงสัตว์กัดต่อย ดับพิษทั้งปวง แก้ไข้ รักษาบาดแผล แก้แผลเรื้อรัง แผลเน่าเปื่อย
7	กล้วยผา	<i>Ensete superbum</i> Roxb. Cheesman	Musaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ยาง รสฝาด สมานแผล ห้ามเลือด - ผลดิบรสฝาด ทั้งเปลือก หั่นตากแห้ง บดเป็นผงชงน้ำร้อน รักษาแผลในกระเพาะอาหาร แก้ท้องเสียเรื้อรังซึ่งทำให้อาหารไม่ย่อย ผลกล้วยดิบทั้งเปลือกใช้โรย รักษาแผลเรื้อรัง แผลเน่าเปื่อย แผลติดเชือกต่าง ๆ - ผลสุก รสหวาน ระบายอุจจาระ บำรุงร่างกาย รักษาแผลในกระเพาะอาหาร เปลือกลูกดิบ รสฝาด สมานแผล

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
8	ข่อย	<i>Streblus asper</i> Lour. T	Moraceae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบ รสเมาฝื่อนตำผสมข้าวสาร คั้นเอาน้ำดื่มประมาณครึ่งถ้วยชาทำให้อาเจียน ถอนพิษยาเบื่อเมา หรืออาหารแสลงคัมน์าคัมน์ ช่วยระบายท้อง แก้ปวดท้องขณะมีประจำเดือน แก้ปวดเมื่อย - เปลือกต้น รสเมาฝาดขม คัมน์าคัมน์ แก้พยาธิผิวหนัง แก้โรคร้อน แก้มะเร็ง อมบัวปาก แก้ปวดฟัน แก้รำมะนาด รักษาฟันให้แข็งแรง - ลูกสุก รสเมาหวานร้อน กินสด แก้ลม แก้กระษัย ขับลมจุกเสียด
9	ข่อยหยอง	<i>Rinorea virgata</i> (Thwaites) Kuntze S	Rutaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ราก เนื้อไม้ รสเมาเบื่อคัมน์าคัมน์ ขับปัสสาวะ ขับเมือกในลำไส้ แก้กระษัยไตพิการ กินมากทำให้คลื่นไส้อาเจียน - ใบ รสเมาฝื่อน ตำกับข้าวสาร คั้นเอาน้ำดื่มทำให้อาเจียน ถอนพิษยาเบื่อเมา หรืออาหารแสลง

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
10	คาง	<i>Albizia lebbekoides</i> (DC.) Benth. T	Leguminosae - Mimosoideae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบ รสฝืดร้อน ต้มน้ำดื่ม แก้ไอ ดอก รสหวาน ฝิ่งแดด ให้แห้ง หรือดอกสดต้มน้ำดื่ม บำรุงธาตุ แก้ปวดบาดแผล แก้ฟกบวม แก้कुศะโรค แก้ ตาอักเสบบรรเทาพิษงู และ พิษสัตว์ต่างๆ - เปลือกต้น รสฝาดฝืดร้อน ต้มน้ำดื่ม แก้ท้อง แก้ตกเลือด ก็แก้บวม แก้แผลเน่าเปื่อย แก้โรคเรื้อน แก้ถ้าไส้ พิการ บำรุงเนื้อหนังและเส้นเอ็นให้สมบูรณ์ บำรุงกำลัง เป็นยาอายุวัฒนะ
11	แคขาว	<i>Dolichandrone serrulata</i> (D.C.) Seem.	Bignoniaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบ รสเย็น ตำพอก บาดแผล แก้ปวดอักเสบ ต้มเอาน้ำบ้วนปาก ระหัดกลิ่นปาก รักษาแผลในปาก - ดอก รสหวานมันเป็นอาหาร กินขับเสมหะขับโลหิตและลม ขับผายลม - เปลือกต้น รสหวานเย็น ต้มน้ำดื่ม แก้ท้องอืดท้องเฟ้อ - เมล็ด รสหวานเย็น ประุงเป็นยา แก้ปวดประสาท แก้โรคชัก รากรสหวานเย็น ต้ม น้ำดื่ม แก้เสหะและลม บำรุงโลหิต

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับ ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
12	เครือ ปลอก	<i>Ventilago harmandiana</i> Pierre	Rhamnaceae	- เถา รสฝาดเพี้ยน ต้มน้ำ ดื่ม ช่วยขับฟอกโลหิตระดูแก้ เลือดและน้ำเหลือง
13	จิวป่า	<i>Bombax anceps</i> Pierre var. <i>anceps</i> T	Bombacaceae	- ใบ รสเย็น ตำพอกแก้ ฟกช้ำ บดผสมน้ำทาแก้ต่อม ทอมซิลอักเสบ ราก รสจืด เย็น ต้มน้ำดื่ม ขับปัสสาวะ เป็นยากระตุ้นและบำรุง - ยาง รสเย็นเมา ผสมน้ำ ดื่มห้ามเลือดที่ตกภายใน ขับ น้ำเหลืองเสีย บำรุงกำลัง แก้ ท้องร่วง แก้บิด แก้ระดูมาก เกินไป - ดอก รสหวานเย็น ต้ม น้ำดื่ม รักษาแผลน้ำร้อนลวก ไฟไหม้ แก้ปวด แก้คัน แก้ พิษไข้ บรรเทาพิษงู

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
14	จันดง	<i>Diospyros dasyphylla</i> Kurz ST	Ebenaceae	<ul style="list-style-type: none"> - แก่น รสขมหวาน ต้มน้ำดื่ม บำรุงประสาท ผิวหนัง ตับ ปอด แก้ไข แก้ปอด ตับ ตีฟิการ แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้เหงื่อตกหนัก ขับพยาธิ บำรุงธาตุไฟ บำรุงดวงจิตมิให้ ชุนมัว
15	จันทนา	<i>Tarenna hoensis</i> Pit.S	Rubiaceae	<ul style="list-style-type: none"> - เนื้อไม้และแก่น รสขมหวาน ต้มน้ำดื่ม บำรุงประสาท บำรุงเนื้อหนังให้สดชื่น แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้ตับปอด และตีฟิการ แก้เหงื่อตกหนัก ขับพยาธิ - ลูกสุก รสฝาดหวาน กินสด แก้อาการนอนไม่หลับ แก้ท้องเสีย บำรุงประสาท
16	ชมวงป่า	<i>Garcinia atroviridis</i> Griff	Guttiferae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบรสเปรี้ยว ต้มน้ำดื่ม ช่วยระบายท้องแก้ไข้ - ลูกรสเปรี้ยว กินสด ช่วยระบายท้อง แก้ไข้กักเสมหะ ฟอกโลหิต

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
17	ดาวดึง	<i>Gloriosa superba</i> L. HC	Liliaceae	<ul style="list-style-type: none"> - หัวสด ตำพอกหรือทา แก้ปวดข้อ แก้พิษแมลงสัตว์กัดต่อย ประคบแก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย ตามกล้ามเนื้อ แก้ข้ออักเสบฟกบวม - ราก ตำพอกหรือทา แก้โรคผิวหนัง เรื้อน แก้ปวดข้อ
18	ตั้งอาน	<i>Ventilago harmandiana</i> Pierre C	Rhamnaceae	<ul style="list-style-type: none"> - เถารสฝาดเพื่อน ต้มน้ำดื่มหรือดองเหล้า ขับพอกโลหิตระดู แก้เลือดน้ำเหลืองเสียเป็นพิษ
19	ตาคุ่มป่า	<i>Excoecaria bantamensis</i> Mull.Arg. T	Euphorbiaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบรสเพื่อนร้อน ต้มน้ำดื่มแก้ลมบ้าหมู เปลือกต้น รสเพื่อนร้อนต้มน้ำดื่ม ทำให้อาเจียนเป็นยาถ่าย แก้โรคลมชัก ราก รสเพื่อนร้อนฝนทาแก้บวมตามมือตามเท้า แก้คันยาง มีพิษ เข้าตาทำให้ตาบอดได้

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
20	ตาลเดี่ยว	<i>Spathogttis affinis</i> devries	Orchidaceae	- หัวตำผสมเหล้าขาว ทาแก้สิ่ว แก้ฝ้า
21	ตีนนก	<i>Vitex pinnata</i> L. T	Verbenaceae	- เปลือกต้น ต้มน้ำดื่ม แก้ปวด เคล็ด ยอก แก้ปวดท้อง - ใบต้มน้ำดื่ม แก้ปัสสาวะเป็นโลหิต ตำพอก แก้บาดแผล - ผลสุกกินสด แก้กษัย
22	เท้าชายหม่อง	<i>Tacnitis pinnatifida</i> Forst	Polypodiacea	- แปะจากหัว รสมัน ใช้แปงละลายน้ำ เดิมน้ำตาลกรวด ตั้งไฟกวนจนสุก กินบำรุงร่างกาย
23	ไทรใหญ่	<i>Ficus drupacea</i> thunb. var. <i>pubescens</i> Comer.	Moraceae	- เปลือกต้น รสฝาด ต้มน้ำดื่ม ช่วยสมานบาดแผล - ผลสุกรสหวานฝาด กินสดช่วยระบายท้อง

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
24	ทองกลาง ป่า	<i>Erythrina suvumbrans</i> (Hassk.) Merr. T	Leguminosae - Papilionoideae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบอ่อน รสมันเย็น ดับพิษ ไข้ ขับพยาธิไส้เดือนแก้ริดสี- ดวงตาแก้ปวดตามข้อ แก้ลม - ใบแก่ รสขมวันชุน้ำสุรา ปิดแผลเนื้อร้ายที่กัดกินลาม บวม ช่วยอุดหนองให้ยุบแห้ง - ดอก รสขมเย็น ขับ โลหิตระดู - ลูก รสขมเย็นบำรุงน้ำดี - เปลือกต้น รสฝื่อนขม แก้เสมหะ แก้ลมทั้งปวง ขับน้ำ แก้ดีพิการ ตัดไข้ แก้ตาบวม แขน งอ ให้ไ้กินแก้โรคท้องร่วงใน ไ้ - แก่น รสขมเย็น แก้ฝีใน ท้อง - ราก รสขมเย็นแก้พิษทั้ง ปวง แก้ดีพิการ แก้ไข้ แก้ร้อน ในกระหายน้ำ

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
25	นมน้อย	<i>Polyalthia evecta</i> (Pierre) Finet & Gagnep. S	Annonceae	- รากรสเมาเบื่อเย็น ต้มน้ำดื่ม แก้ไข้ สันนิบาต ใช้กำเดา แก้อาการไม่ถ่าย แก่ร้อนใน กระหายน้ำ แก่ร้อนในกระสับกระส่าย
26	บัว สันโดษ	<i>Centella asiatica</i> (L.)	Orchidaceae	- หัวรสเพื่อนขม ต้มน้ำดื่ม แก้ไข้ใน แก้ปวดเมื่อยในตามร่างกาย แก้ลม บำรุงธาตุ เจริญอาหาร ฝนทาแก้ฝี แก้ปวด แก้อักเสบ
27	ประคู้ป่า	<i>Pterocarpus macrocarpus</i> Kurz T.	Leguminosae - Papilionoideae	- ใบรสฝาด ตำพอก บาดแผล ฝี แก้ผดผื่นคัน - เปลือกต้น รสฝาดจัด ต้ม น้ำดื่ม แก้ท้องเสีย สมานบาดแผล - แก่น รสฝาดขม ต้มน้ำดื่ม แก้ไข้บำรุงโลหิต แก้โลหิตจาง บำรุงกำลัง แก้พิษเมาเบื่อ

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
28	บีป	<i>Millingtonia hortensis</i> L.f. T	Bignoniaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ดอกรสขมหวาน ผึ้งแดดให้แห้ง มวนเป็นยาสูบแก้ริดสีดวงจมูก ต้มน้ำดื่มบำรุงโลหิต บำรุงกำลัง แก้ลม - ราก รสฝืด ต้มน้ำดื่มบำรุงปอด แก้วัณโรค แก้ไอ แก้เหนื่อยหอบ
29	เปราะหอม	<i>Kaempferia galangal</i> L. H	Zingiberaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบอ่อน กินเป็นอาหารจำพวกผัก - ดอก รสหอมร้อน ต้มดื่มแก้โลหิตซึ่งเจือด้วยลมพิษ ขับลมในลำไส้ แก้เสมหะ เจริญไฟธาตุ แก้ลมท้อง
30	ผักหวานบ้าน	<i>Sauropus androgynus</i> (L.) Merr. S	Euphobiaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบและต้นรสหวานเย็น ใช้น้ำยางจากใบและต้นหยอดตาแก้อักเสบ หยอดรักษาแผลในจมูก - รากรสเย็น ต้มน้ำดื่มระดับความร้อน ถอนพิษไข้ กลับไข้ซ้ำ แก้พิษกางทูม

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
31	พญามูล เหล็ก	<i>Strychnos lucida</i> R.Br. S/ST	Strychnaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบ รสขมตำพอก แก้ฟกช้ำ บวม - เนื้อไม้ รสขมเมา ต้มน้ำดื่ม ช่วยแก้เสมหะในลำคอ ดับพิษไข้ แก้กระษัยเลือด แก้ไข้จับสั่น แก้ไข้ที่มีพาร้อนและละเมอเพื่อพอก ผนกับน้ำทา สตรีระเด็ก แก้คัน แก้รังแค - ราก รสขมเมา ต้มน้ำดื่ม แก้ไข้เรื้อรัง
32	เพกา	<i>Oroxylum indicum</i> (L.) Kurz ST	Bignoniaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ฝักอ่อน รสขมปิ้งไฟกินกับอาหาร ช่วยขับฝายลม - ฝักแก่ รสขมต้มน้ำดื่มแก้ร้อนในกระหายน้ำ - เมล็ดแก่ รสขมต้มน้ำดื่ม ช่วยระบายท้อง แก้ไอ ขับเสมหะ - เปลือกต้ม รสฝาดขม ต้มน้ำดื่ม บำรุงธาตุ แก้ท้องร่วง
33	พลูช้าง	<i>Scindapsus officinalis</i> Schott. C	Araceae	<ul style="list-style-type: none"> - ผลนำไปตากแห้ง ต้มน้ำดื่ม ช่วยบำรุงกำลัง เป็นยากระตุ้นช่วยขับเหงื่อ ขับพยาธิ แก้ปวดข้อ

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
34	มะแว้งต้น	<i>Solanum indicum</i> L.S	Solanaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ผล รสขมขึ้นเปรี้ยว แก้ไอ ขับเสมหะ ขับปัสสาวะ ลดน้ำตาลในเลือด เจริญอาหาร บำรุงน้ำดี (ถ้ากินติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ อาจให้โทษต่อไตได้) - ราก รสขมขึ้นเปรี้ยว ต้ม น้ำดื่ม แก้ไข้สันนิบาต แก้ น้ำลายเหนียว กัดเสมหะ ขับลม แก้ไอ แก้คัน
35	มะลิช่อม	<i>Jasminum multiflorum</i> (Burm.f.) Andr. C	Oleaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบ รสเย็นฝาด ใช้กับกากมะพร้าวกั้นกะลา พอกหรือทาแก้แผลงพุงอง แก้แผลงเรื้อรัง แก้พิษฝีดาษใช้ยอด 3 ยอดตำพอกหรือทาลบรอยแผลเป็น - ดอก รสขมเย็น ฝืดแก้ให้แห้ง ต้ม น้ำดื่ม บำรุงหัวใจ ขับพิษร้อน บำรุงครรภ์ แก้ไข แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้เจ็บตา

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
36	มะลิวัลย์ ป่า	<i>Jasminum adenophyllum</i>	Oleaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ดอก รสหอมเย็น ผึ่งแดดให้แห้ง ชงน้ำดื่ม บำรุงหัวใจ บำรุงครรภ์ แก้ไข้ตัวร้อน - ราก รสเย็นจืด ต้ม น้ำดื่ม ถอนพิษยาเบื่อเมา ถอนพิษไข้ ถอนพิษอักเสบต่าง
37	มะค่าโมง	<i>Azelia xylocarpa</i> (Kurz) Craib. T	Leguminosae - Caesalpinioideae	<ul style="list-style-type: none"> - ปุ่มมะค่า รสเบื่อเมา ต้ม น้ำดื่ม ฆ่าพยาธิในท้อง แก้โรคผิวหนัง ต้มรมไอน้ำ ช่วยให้หัวริดสีดวงทวารฝ่อแห้ง
38	มะหาด	<i>Lepisanthes rubiginosa</i> (Roxb) Leenh. ST	Sapindaceae	<ul style="list-style-type: none"> - เมล็ด รสฝาด ต้ม น้ำดื่ม แก้ไข้ชาง แก้ไอกรน - ราก รสเมาเบื่อ ต้ม น้ำดื่ม แก้ไข้ วัณโรค แก้พิษร้อน แก้กระษัยเส้นเอ็น - ลูกสุก เป็นอาหารของคนและสัตว์ป่า

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
39	โมกเครือ	<i>Aganosma marginata</i> (Roxb) G. Don C	Apocynaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ราก รสฝาดตม่น้ำคั้น แก้ ประดง เม็ดผดฝ่นคั้นตาม ผิวหนังแก้ลมพิษแก้พิษภายใน แก้ตับไตพิการ บำรุงกำลัง ขับ โลหิตระดู ขับปัสสาวะ
40	เร่วดง	<i>Amomum villosum</i> Lour.	Zingiberaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบ รสปร่า เคี้ยวกินขับ ปัสสาวะ - ดอกรสปร่า กินสดแก้ เม็ล็ดฝ่นคั้นตามตัว - เม็ล็ดรสร้อยเผ็ดปร่าเคี้ยว กินขับลมแก้ในลำไส้ แก้ท้อง อืดท้องเฟ้อ ปวดท้อง แก้กลิ้น เหียนอาเจียน แก้วริดสีดวง หืด ไอ กัดเสมหะ แก้ไข้สันนิบาต ขับน้ำนม - รากรสปร่า กินแก้หืดไอ

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
41	เล็บเหยี่ยว	<i>Ziziphus oenoplia</i> (L.) Mill. var. <i>oenoplia</i> C	Rhamnaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ลูกสุก รสหวานอมเปรี้ยว กินสด แก้เสมหะ แก้ไอ ทำให้ชุ่มคอ - ราก, เปลือกต้น รสจืด ฝาด ต้มน้ำดื่ม ช่วยขับระดูขาว ขับปัสสาวะ แก้มดลูกพิการ แก้ฝีในมดลูก แก้เบาหวาน
42	ว่านมหากาฬ	<i>Gynura pseudochina</i> (L) DC. var. <i>hispida</i> Thwaites H	Compositae	<ul style="list-style-type: none"> - รากและใบ ตำพอกฝี แก้ปวดบวมจากแมลงสัตว์กัดต่อย แก้ริบ แก้งูสวัด - หัว ตำพอก ช่วยดับพิษถอนพิษ แก้อักเสบ
43	สลิด	<i>Telosma minor</i> Craib. C	Asclepiadaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ราก รสเย็นเบื่อ ต้มน้ำดื่ม ทำให้อาเจียน ถอนพิษยาเบื่อเมา ดับพิษทั้งปวง ฝนหยอดตา แก้ตาอักเสบ ตาแฉะ ตามัว - ดอก รสเย็นขม ต้มกินอาหารจำพวกผัก บำรุงปอด บำรุงตับ แก้เสมหะ และโลหิตเป็นพิษ

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
44	สังกรณี	<i>Barleria strigosa</i> Willd. Us	Acanthaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ทั้งต้นต้มน้ำดื่มบำรุงกำลัง - ราก รสขม ต้มน้ำดื่ม แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้ไข้แก้ไข้ ไอ แก้โลหิตกำเดา ขับพิษร้อน ถอนพิษไข้กาฬ
45	สารพัดพิษ	<i>Sophora tomentosa</i> Linn.	Papilionaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ลูกสด รสเย็น แก้ไข้เซื่องซึม แก้ไข้กลับไข้ซ้ำ ขับพิษไข้บิดเรื้อรัง - ราก รสเฝื่อนเย็น ต้มน้ำดื่ม แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย ฝนทาแก้พิษแมลงป่องและตะขาบ แก้ปวดฝี แก้ปวดแสบปวดร้อน
46	แสมสาร	<i>Senna garrettiana</i> (Craib) Irwin & Barneby T.	Leguminosae - Caesalpinioideae	<ul style="list-style-type: none"> - แก่นรสฝาด ต้มน้ำดื่ม ถ่ายเสมหะ ถ่ายกระษัย ถ่ายโลหิตระดู ทำให้เส้นเอ็นหย่อมแก้ปัสสาวะเป็นสีต่างๆ แก้เลือด แก้ลม

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
47	ส้มเสี้ยว	<i>Bauhinia sappocalyx</i> Pierre ST	Leguminosae - Caesalpinioideae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบ รสเปรี้ยวฝาด ต้มน้ำดื่ม ช่วยขับและฟอกโลหิต ระดู ขับปัสสาวะ ถ่ายเสมหะ แก้ไอ แก้เมือกมันในลำไส้ - เปลือกต้น รสเปรี้ยวฝาด ต้มน้ำดื่ม แก้ไอ ฟอกและขับโลหิตระดู ห้ามเลือด แก้ท้องเสีย แก้บิด แก้แผล
48	โสมไทย	<i>Talinum paniculatum</i> (Jacq.)	Portullaceae	<ul style="list-style-type: none"> - ใบหรือยอดอ่อน ต้มหรือผัดกิน ช่วยบำรุงกำลัง - หัวรสหวานน้อย กินสดหรือดอง เหล้าขาว ดองน้ำผึ้ง ช่วยบำรุงกำลัง ช่วยบำรุงร่างกาย
49	เอื้องหมายนา	<i>Costus speciosus</i> (Koen.) Sm. H	Costaceae	<ul style="list-style-type: none"> - เหง้า รสขมเมา ต้องต้มหรือเผาให้สุกก่อนกิน เพราะเหง้าสดมีพิษมาก ช่วยขับปัสสาวะแก้บวมน้ำแก้คกขาว แก้โรคติดเชื้อในทางเดินปัสสาวะ แก้แผลหนอง อักเสบวม ฆ่าพยาธิ - ราก รสขมเมาต้มน้ำดื่ม ขับพยาธิ ขับเสมหะ แก้ไอ แก้โรคผิวหนัง

ตารางที่ 5 แสดงตำรายาของนายสมชาย ที่เปิดเผยได้ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	สรรพคุณ
50	ชื่อสะพาย ควาย	<i>Sphenodesme pentandra</i>	Verbenaceae	- เถารสเพื่อนเมา ต้มน้ำ หรือดองสุราดื่ม ช่วยให้เลือด ลมเดินสะดวก บำรุงกำลัง บำรุงข้อให้แข็งแรง

4.2.6 กรณีผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาจากนายสมชาย

ภาพที่ 8 นายคล้าย มะกรำเทศ

กรณีที่ 1 คุณคล้าย มะกรำเทศ

ชื่อ นาย คล้าย มะกรำเทศ อายุ 44 (พ.ศ. 2551) เป็นเจ้าหน้าที่ป่าไม้วนอุทยานถ้ำเพชร ถ้ำทอง

เริ่มจากมีอาการปวดขา ปวดเข่าและปวดบริเวณตามข้อ หลังจากนั้นประมาณ 1-2 วัน ขาก็บวมมากขึ้น อาการคล้ายเส้นยึด เมื่อไปตรวจที่โรงพยาบาลหมอก็วินิจฉัยว่าเป็นโรคตะนอย (ฟีภายใน) และจัดยาให้มารับประทานที่บ้าน เมื่อรู้อาการของโรคก็นำไปปรึกษาครูสมชาย

วิธีการรักษา

นายสมชายจึงให้ทานยาสมุนไพร 2 ชนิด คือ โมกเครือและมะยมผาโดยนำส่วนเปลือกไม้ที่แก่มาตากแห้งและนำมาต้ม ต้มวันละ 3 แก้ว 3 เวลา เช้า กลางวันและเย็น โดยนายสมชายแนะนำให้ นายคล้ายทานควบคู่กับยาโรงพยาบาล ใช้เวลารักษาตัวประมาณ 7 วัน อาการก็เริ่มดีขึ้นเรื่อยๆ อาการที่บวมและปวดลดลงและอีก 2 สัปดาห์อาการก็หายเป็นปกติ

ภาพที่ 9. นางมะลิ อੰนนาค

กรณีที่ 2 คุณมะลิ อੰนนาค

คุณมะลิ อੰนนาค อายุ 38 ปี (พ.ศ. 2551) อยู่ บ้านเลขที่ 24 หมู่ 11 ต.หนองกรด อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์ มีอาชีพเป็นพนักงานรับผู้ป่วยโรงพยาบาลปากน้ำโพ อ.เมือง จ.นครสวรรค์

วิธีการรักษา

นางมะลิจะมีอาการปวดหัวข้างเดียวปวดเป็นพักๆจึงไปหาหมอ เมื่อหมอได้ตรวจอาการก็พบว่า เป็นโรคความดันสูงจึงให้ยากลับมาทานที่บ้าน นางมะลิก็ทานยาวันละเม็ดทุกวันตามหมอสั่ง แต่เหมือนอาการก็ไม่ดีขึ้น นายสมชายจึงแนะนำให้ไปตะไคร้มาต้มดื่มแทนน้ำทุกวันและให้ทานกระเทียมสดวันละประมาณ 2-3 หัว โดยจะต้องทานคู่กับยาโรงพยาบาลด้วย อาการก็ดีขึ้นแต่จะต้องทานยาเหมือนเดิมทุกวัน